

CONGRESSMAN DRIPP

"SOME OF MY BEST FRIENDS ARE EX-CONGRESSMEN."

Združeni narodi končno le dovršili svoje debate

Boj med USSR in USA radi Koreje. — Palestina še ostala na rešetu. — Berlin nerešena točka. — Zgodovinska izjava Z. N. za ljudske pravice

Zgodovinska konferenca Združenih narodov, ki je trajala dvajset tednov, se je končala minule nedeljo (12. decembra). Vrnila se je v Pariz in razprave na nji so bile burnejše kot še kdaj prej.

Skoro vsi problemi nerešeni. V organizaciji Z.N. je sedaj 58 držav. Izmed nezastopanih so že Španija, Japonska, Nemčija, Italija, Bolgarija, Madžarska, Romunija, Albanija, ljudska republika Mongolija in nekaj drugih, ki so bile med vojno "neutralne" ali pa bile direktno na strani osišča. Vse te države bi že bile članice, ako jih ne bi vetrile — ene izmed njih sovjetska delegacija in druge pa ameriški zastopniki.

Vijenski n. pr. bi rad glasoval za Italijo, toda pogojno, da se sprejemajo tudi Bolgarija, Madžarsko, Romunijo in Mongolijo. Toda ameriška delegacija je proti njim in tako je ostalo to vprašanje tam karok je bilo.

Tudi predlog za sprejem Izraela med Z. N. še ni bil sprejet. Glavna nasprotnica mu je bila Anglija oziroma njen minister vrnjanju zadev Ernest Bevin.

Boj za Azijo

Med spornimi zadevami na tem dolgem zasedanju Z. N. je bila tudi Koreja. To je v Aziji zelo strategična dežela, posebno ker se varnosti Japonske tiče. Do rusko-japonske vojne leta 1905 je bila pod vplivom ruskega carja. Ker je carjeva armada vojno z Japonci izgubila, je prišla Koreja pod japonsko oblast in vsa Mandžurija pa se sicer toliko pod japonsko oblast temveč v njenem ekonomskem sfero. Po prvi svetovni vojni pa si je Japonska podvrgla v svoje cesarstvo tudi Mandžurijo. Koreja je bila po kapitulaciji

Na pobudo predsednika Truma so zahteve unij za novo zvišanje mezde nekoliko ponehale, ker pravi, da je boljše delujejo za znižanje cen živilskih potroščin. S tem soglaša tudi predsednik unije avtih delavcev Walter Reuther, dasi je na nedavni konvenciji CHO dejal, da so mora avtina industrija pripraviti na novo zvišanje mezde.

Pred nekaj dnevi so predstavniki unij CIO in AFL poseben kongresni komisiji predložili statistične podatke, ki navajajo kako silno so profiti korporacij narasli in da so baš ti velikanski dobički... ne pa zvišavanju mezde vzrok inflaciji.

Ako je številka tik VAŠEGA imena na NASLOVU na PEVI strani nižja, to pomeni, da vam je naročna potekla za toliko tednov kolikor je številka v vašem oklepaju nižja od gornje. Prosimo, obnovite jo!

Prihranite nam s tem pri delu in na poštini!

POLOM "TRUMANOVE DOKTRINE" V GRČIJI, NA KITAJSKEM IN DRUGJE

Nobena tajnost ni več, da je ameriška intervencija v Grčiji velik fiasko. To je dne 6. decembra v omiljenih besedah priznal tudi predsednik Truman. Grčiji smo poslali orožja in druge municije v vrednosti 170 milijonov dolarjev, uniforme, živila, stroje itd., da bi kraljeva vlada porazila gerilce, pa jih je sedaj več kot pa ko je Truman v kongresu proglašil svojo doktrino za borbo proti komunizmu vsepovod.

Grški rojalisti so se vsled ameriških dajatev tako razvadili, da pričakujejo daril več in več in ako ne dobe toliko kot pričakujejo, pa strašijo naše oficirje in diplomatične uradnike z gerilci.

Na Grškem se je od časa ameriške intervencije silno razpala tudi korupcija. Nedavno se je v ameriškem časopisu razširila vest, da visoki grški uradniki prodajajo orožje, ki ga Trumanova administracija pošilja tja za boj proti gerilcem, — komunističnim deželam (torej Bolgariji, Jugoslaviji in Albaniji).

Silno veliko ameriškega materijala pa je bilo uničenega v pristaniščih, ker se grška rojalistična vlada ni pobrigala, da bi ga dala v skladišča temveč ga je pustila v kupih na prostem in vremenski vplivi so napravili svoje.

Vsega skupaj smo v tej intervenciji na Grškem zapravili že okrog milijardo dolarjev. Edino, kar je naša vlada s tem dosegla je, da podaljšuje civilno vojno na Grškem in da obdržuje na krmilu vlado, ki očividno med večino ljudstva nima zaslombe.

Še veliko slabše se je obnesla ameriška intervencija na Kitajskem. Čiang Kaiška je zvezna vlada zalačala z municijo in raznim drugim materijalom. Pomagali so mu ameriški inženirji. Njegovo armado so vežbali ameriški častniki. Dala mu je nebroj letal, vagonov, tankov, tovornih avtomobilov in ladij. A vzliz temu Čiang Kaišek vojno izgublja in je končno posiljal sem svojo ženo, da pridobi Trumana in zvezni kongres za še več podpore svojemu možu. Torej naj pošljemo tja našo armado. To pa radi posebno propagira H. V. Kaltenborn. On je plačan od ameriških oligarhi interesov, katerim je za profite in vložbe, ne pozna življenja ameriških vojakov. Ako bi naša armada hotela zasesti Kitajsko bi bilo treba poslati tja več sto tisoč mož z vso našo moderno mechanizirano opremo.

Sedaj je ameriško vrhovno poveljstvo ojačalo svoje posadke le v važnih kitajskih pristaniščih, da varuje "ameriške interese". Ob enem so v Washingtonu pojasnili, da se v bitki s komunisti ne bodo spustile. Ampak ker so komunisti za odpravo izkorisčevalnega, koruptnega sistema na Kitajskem — naša vlada pa ga je podpirala, si je težko predstavljati, kako bi mogle naše čete ostati tam ne da bi prišle v konflikt s takovzano komunistično armado, ki zmaguje na celi črti.

Najboljše za našo vlado in posebno za Kitajsko bi bilo, da takozvani "ameriški" interesi priznajo zmago ljudske revolucije in se pobotajo z novim režimom. In pa se sprijaznijo z resnico, da je dobre, ko so na Kitajskem lahko svobodno izkoriščali maso domači in tuji kravasesi konec.

Prebivalstvo nebelih politi v Chicagu se veča

V osmih letih je zamorsko in drugo nebelopoitno prebivalstvo v Chicagu naraslo 38 odstotkov. Dne 1. julija to leto ga je bilo 390,000, velika večina izmed njih zamorcev. Oziroma skupine drugopoltinjih ljudi so v primeri s črnimi majhne. Okrog 10,000 je Kitajev, par tisoč Japoncev in pa nekaj tisoč Indijancev mehiškega rodu.

Glede Palestine so Z. N. skr. (Konec na 5. strani.)

Vojna za Berlin

V "mrzli vojni" za Berlin so ameriška in angleška letala navorila v svojo cono tega bivšega nemškega glavnega mesta v prvih petih mesecih 409,256 ton raznega tovora.

Sovjetska blokada anglo-ameriškega predela Berlina se je pričela junija t. l.

Proletarec je vaš list. Priporočajte ga svojim znancem in prijateljem, da se naročete nanj.

Jugoslavija v naprih kot nobena druga zavezniška dežela

Gornji naslov je nepravilen v toliko, da je Jugoslavija sedaj pravzaprav brez zaveznic. Nima jih ne na levi, ne na desni. Tem je v soboto dne 11. decembra predaval v Slov. del. centru v Chicagu Albert Weisbord. Bil je v Jugoslaviji precej časa. Delal je, da za potni list ni nobenih težav, ako znaš vprašati zanj. Vzemi ga n. pr. za v Italijo — do tja ti ga na državnemu departmaju izda — potem pa si pomagaj dalje z jugoslovansko vizo.

Albert Weisbord je bil v Chicago nekaj tednov ali mesecov organizator unije klobučarjev — v kateri je uposleni precej Slovenski, zato je priljivo znan med nimi. Ob enem je žurnalist in pisatelj. Ter jako dober predavatelj.

O Jugoslaviji je predaval s stališča človeka, ki nima predstov. Dasi je šel Truman res pogumno v volilni boj in zmagal nepričakovano — vendar ga sedaj skrbi, ker obljub je nasprotoval na košči in komaj desetino jih bo mogel izpolniti ali pa niti toliko ne. Večina "političnih" jih ne more uresničiti niti en od stotek. Volilci se običajno ne brigajo, ker so navajeni obljub, ako gredo v katero koli cerkev; ali na kakršenkoli politični shod. Glasujejo pa vseeno najrajše za kandidate, ki so v gojufivih obljubah najbolj nepošteni.

Pravi, da se je živiljeni ravnan (standard) vzdolj strašnim posledicam vojne dvignil že toliko kolikšen je bil do leta 1941. Priznal je, da je bil takrat sicer nizek, a že to da ga je nova Jugoslavija dosegla, je dokaz, da bo sedaj lahko toliko bolj zvila. Poročila iz nasprotne tabore in pisem niso tako optimistična in je zelo verjetno, da bo vselež še dolgo, predno do Jugoslavija res ustvarila toliko blagostanje, da bo vsega za vse.

Weisbord je bil tudi v novi Gorici, ki jo sedaj grade, velikokrat je omenil Jesenice, Bled in Ljubljano in navzoči so iz njegovega govora uvideli, da je razmere tam dobro zapovedel.

Na vprašanje — kakšne posledice je napravila v Jugoslaviji izjava koministra, je odgovoril, da slabe. Titov režim se namreč ni hotel podprtvi sovjetski politiki in je tako prišel v nemilost ter v ekonomski težave. Ker "grehov", ki so bili navedeni na njegov račun in izjavni koministra, ni hotel priznati, pa pa jih označil za kleverte, so mu dežele sovjetskega bloka ustavile ekonomsko sožitje — to se pravi, medsebojno trgovino — in veliko obnovitvenega dela v Jugoslaviji je prišlo vsled tega v zastoj.

Weisbord je dejal, da se je Tito Moskvi zameril posebno s svojim petletnim planom in pa ker gradil samostojno jugoslovansko armado. V Moskvi hočeo, da naj bi bile armade sovjetskega bloka le filialke ruske armade, in pa da bi se gospodarski sistem vsake posamezne države sovjetskega bloka uravnava na celotnem ekonomskem planu sovjetske unije. Torej če lahko v Rusiji kaka jeklarna zalača na primer potrebe Slovenije cenejš kot pa jeklarska tovarna na Jesenicah, potem slednje ni treba. Weisbord morda ni znano, da je pred njim o tem predaval že en slovenski inženir, ki je že kar preroval, da je proces produkcije in prometa na Jesenicah predlag in da bo vsled tega jesenica železarska industrija ukinjena.

V resnici pa uspeva. Titov greh — na podlagi pre (Konec na 4. strani.)

KOMENTARJI

V pondeljek 13. decembra je bil Harry Truman uradno izvoljen za predsednika Zed. držav. Izvolili so ga elektorji, ki se jih voli v novembrov vsaka štiri leta. Običaj je nastal, da imamo na glasovnici imena kandidatov za predsednika Zed. držav. A v resnici glasujemo za "elektorje", za toliko oseb kot ima država zastopstva v zveznem kongresu. In po ustavi so imeli elektorji minuli pondeljek oddati svoje glasove komurkoli. To je naš začetek volilnega sistema, ki pa ga nočemo menjati, ker "star naš" voda je zelenega srajca.

Washington, D. C., je ne le glavno mesto naše republike temveč tudi mesto, v katerem so takozvane civilne svobodčine raznimi manjšinam, v prvi vrsti črnem, najbolj okrnjene. Tako je v dolgem poročilu ugotovil poseben odbor najodgovornejših sociologov, ki je razmerni preiskoval dolgo dober ter o njih izdal 91 strani tiskano poročilo. O zavajajočem posebno črnemu je podal tudi dolgo serijo slik, ki so priča, da v našem glavnem mestu vladajo tolikšni rasni predstovki in diskriminacije kot bržkone nikjer drugje. Kaj bo storil predsednik Truman, ki je bil za odpravo diskriminacij v južnih državah? In pa v zvezni kongres, v katerem ima večino Trumanova stranke? Nič. Vse bo ostalo kot je, razen kjer se bo ljudstvo zavzelo za sprejem.

Unija natakarjev v Chicagu je prišla na javno pozornico radi grafa v nji. Natakarji sami so v tej svoji uniji brez besede. Večina so plačani nižje kot določa unajska lestvica, toda gospodarji prispevajo v nadomestilo "primeren" znesek unisksemu "agentu" ali kar je njegov tel in stvar je v redu. Sedaj so konkurenčni raketirje prigrali na dan zadevo poneverjenje malenkostne vsote \$29,000. Izginila je iz blagajne unije natakarjev neznano kam. Pa je vsem znano, kam. Sedaj so na dnevnem reduži, da unija teh 29 tisoč dolarjev ne bo dobila nikoli več nazaj. Pač pa si bodo vsto razdelili "po čikaško" — torej "prosekutorji", razni drugi varuhov postav in advokati zagovorniške stranke.

Poneverbe v unijah in raznemu drugemu raketirstvu niso nova stvar. Dogajajo se večinoma v raznih "avtonomnih" lokalih in v "internacionalnih" unijah A. F. of L. Toda namesto da se bi na konvencijah AFL "gnjavili" kako očistiti hlev tega gnoja, pa "čistijo" radikalce, katerim prisnejo pečat komunistu, čim kaj (Konec na 4. strani.)

Nekaj o naših stvareh

Upravniki posle vodi sedaj Clarence Zaitz. Dokler se ne nauči dovolj slovenčine, bo korespondiral z zastopniki in naročniki angleško, toda odgovarjajo naj slovensko kakor so prej.

Kot smo že omenili, je šla upravnica Anne Beniger dne 7. decembra v bolnišnico, kjer je operacijo srečno prestala. Iskreno želimo, da kmalu okreva in se vrne v naš urad.

V prejšnji številki na peti strani je bilo dolgo poročilo o stanju pri Proletarcu in upamo, da so ga preteli vsi, ki se zanimajo za to ustanovo. Navedeni so statistični podatki, primerjave v številkah in sploh je razložena vse slika tako, da jo ima vsak čitatelj jasno pred seboj.

Kniga Prosvetne matice, "Brata", je sedaj med članstvom pridruženih društev in dobila je mnogo priznanja. Njen avtor je naš stari, neumorni književnik Etbin Kristan.

Vabimo vsa društva in klube, da ostanejo v Prosvetni matici in da se ji pridružijo tudi ona, ki še niso v nji.

Izkaz prispevkov za ohranitev Proletarca bo v prihodnji številki. S to akcijo se bo treba požuriti, ako hočemo, da zberemo do nevega leta \$5,000. Manjka še \$700. Apeliramo, da naj se naši prijatelji tudi ali praznični sezoni potrudijo nabrat kaj v ta sklad ali dobiti listu nevega naročnika. S takim delom ne smemo nikoli prenehati.

Vsled velike zaposlenosti urednika ni mogoče odgovarjati na vsa pisma sproti. Kajti kot je bilo pojasnjeno v omenjenem članku, ki je bil objavljen dne 8. decembra, je njegovo delo vsled spremembenih okoliščin tako naraslo. Upamo pa, da čim upravnica okreva in se novi pomožni upravnik privadi vsem poslom, bo šlo do gladkejše in hitrejše od rok.

Predlogi unij obeh zvez za odpravo inflacije

Veliko ekonomov — takih namreč, ki imajo tudi kaj socialne čute ne pa samo za številke, meni, da zgorji zviševanje mezde bo rešilo problema. Kajti po vsakem zvišanju sledi podražitev, ki zadenejo vse ljudstvo, ne samo nekaj stotisoč tistih delavcev, ki so dobili zvišanje mezde.

Samo kakih 16 milijonov delavcev je organiziranih. In med teh jih je samo polovica plačanih toliko dobro, da zadoštuje za dostojno preživljavanje in udobje. Nad 40 milijonov delavcev pa je pa je neorganiziranih.

Tudi ako se k tem prišteje dobropla

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, III.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROCNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četr leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčetev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor

Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.

Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: Rockwell 2-2864

"V BOŽICNI SEZONI SMO..."

Naš ameriški božič je trgovski božič. V vseh velikih mestih naše dežele imajo takozvane "downtowne" ali pa "uptowne". In taki predeli so centrum trgovskega življenja vsakega mesta.

Vse je ob večerih v lučih. Trgovci doplačajo za posebno razsvetljavo in tako je vse v redu. Plačajo tudi za reklamo, ki jo imajo nad trotoarji in sploh imajo ob takih priložnostih veliko stroškov v veri, da se jim bodo povrnili z obilnim dobičkom ob enem.

Že v pricetu decembra pa so veletrgovine v New Yorku in v Chicagu ugotovile, da je sicer naval ljudi v prodajalne velik, toda mnogo jih gre ven praznih rok. Nimajo denarja. In drugi pa kupijo večinoma de cenen blago. Tako so skupički precej odstotkov nižji kakor lani ob istem času.

Prerokujejo, da je to eno izmed znamenj, da gremo v "recesijo". (To se lepiše glasi kot pa "depresija" ali pa "ekonomski kriza". Ampak posledice so iste.)

"Miklavžev" vidite pred prodajalnami v velikih mestih nič koliko in nebroj jih je tudi v trgovinah. Sploh povsod, kjer se gre za dobiček.

Torej vse tako kakor je bilo lani, predlanskim in prej.

S to razliko, da ko ravnatelj trgovino zapre, ugotovi, da so dohodi dneva manjši kakor lani ob enakem času in še veliko manjši kakor predlanskem.

V "recesiji" smo. Je sicer v primeri s krizo, ki se je pričela 1929, še neznatna, ampak znaki so tu, da se v našem družabnem in ekonomskem sistemu brez polomov ne more izhajati.

Ako bi unije bile tudi v politični akciji, namesto da v politiki služijo dobičkarstvu — namreč kapitalizmu, bi tega ne bilo treba.

Kaj bo z našim mednarodnim položajem ter z našo blagajno?

Madam Ciang Kaišek je bila končno na svojem sedanjem obisku pri Trumanu in dvakrat ali trikrat pri obolelemu državnemu tajniku generalu Marshallu, a koliko je opravila v svoji misiji, o tem si poročevalci niso edini.

Sem je prišla iz Sangaja v San Francisco v ameriškem letalu na naše stroške. In iz San Francisca v Washington pa so jo naši letalci prepeljali v Trumanovem bivšem osebnem letalu — ki ga je pododeloval od pokojnega Roosevelta — "Sveta krava".

Na Kitajskem vre v madama Ciang Kaišek se smatra za edino sposobno moč, ki med politiki naše vlade lahko doseže tolikšno pomoč, da nji in njenemu možu ne bo treba med brezposelne.

Ob tej priliki je niso sprejeli tako sijajno kakor med vojno, ko je prišla sem s klicem na pomoč Kitajski v vojni proti Japonski. Ploskali so ji v zveznem kongresu, kamor je bila povabilena, spremljana je bila v parada v New Yorku kot se na take stvari le tam razumejo in dvorili so ji v Washingtonu kot da je kraljica ali pa cesarica.

In se je tudi obnašala kakor da je. Sedaj jo takozvani kolonarji in radio komentatorji opravljajo, da je takrat — v agoniji Kitajske, ki je krvavela posebno v Sangaju in v drugih obmorskih provinceh pod japonskimi meči, prišla sem z enajstimi najdražimi kožuhmi, okincana z dragulji, napravila v javnosti "velikanski vtip", a na željo Roosevelta in njegovega državnega departmanta, češ, da se ne bi izplačalo v naših vojnih naporih predstaviti ženo kitajskoga diktatorja za tako kot je, v nečimernosti — rajše za junakinjo.

Sedaj pa o nji le precej povedo. Ko jo je družina predsednika Rooseveltova povabilila, da naj stanuje v Beli hiši, je to itak v naprej pričakovala. Seveda se je radi tega odzvala, toda ko je prišla v spaino sobo, ki so jo ji odkazali, je rekla, da "zahteva" svilene rjuhe.

Na takih rjuhah, kot jih je bil navajen predsednik Roosevelt in njegova žena Eleanor madam Ciang Kaišek ne bi hotela spati. Pa so ji morali po Washingtonu iskaty svilene rjuhe. Dobili so jih končno med imovitimi Kitajci — a "zlobni" jeziki, trdijo da so jih posodili washingtonski Japonci, proti katerim je prišla apelirati v vojno.

Se druge stvari se sedaj širijo o nji.

Ona je izolvana v Zed. državah in govori čisto angleščino. Napravi na poslušalce močan vtip. Bodisi v radiju, na shodih, na banketih ali kjer že.

Poudarja demokracijo in pa da ako hočemo Zed. države obavarovati pred komunizmom, moramo kaj storiti tudi za Kitajsko, ki je v zaklepku komunizma.

Todač uslužbenici, ki so ji streigli v Beli hiši in druge v Ameriki (ne kitajski uslužbenici temveč naši) pravijo, da nko bi tak "demokratije" kot je madama Ciang Kaišek še kaj dolgo prihajali sem, bi služkinje, porterji, kuharji, strežnice, sobarice itd. postajali komunisti drug za drugim — hoča noč.

Cemu se torej hlinimo z demokracijo, ko pa podpiramo nečimerno žensko in jo prepeljavamo sem in tja preko Pacifika in vsega kontinenta, kar nas stane na tisoč in tisoče dolarjev dočim ne more naši milijone naših delavskih žen, ki piacijojo davek za tak lukuš tujem ljudem, niti na dvotedenske počitnice kam v bližino svojega doma?

Za nas je vseeno ali prihaja madama Ciang Kaišek v Ameriko z vagonom kožuhov in nič nas ne briga, ako hoče spati na svilnih rjuhah. Briga pa nas to, da se je podala v tej misiji sem zato, da nas zaplete v vojno proti njenemu lastnemu ljudstvu in še veliko veči meri kakor pa smo že v nji.

Bila je koncem minulega tedna pri Trumanu in mu reka:

GORNJE JE RISBA IZ JUŽNE ITALIJE, in enake prizore si lahko nešteoto predstavimo iz Kitajske, Grčije in vidne so v vsaki deželi, v katerih vsled obstoječega reda kraljuje beda.

Problemi dobrodelenih skupin v predelih bede in predsodkov

Ljudje v velikih mestih imajo mnoge potrebe. Ker jih živi na tisoč v tesnih slumskih predelih, katere obdaja revščina in prezemajo predsodki, ne morejo vedno reševati svojih problemov brez zunanje pomoči. Radi tega najdemo v vseh velikih mestih različne pomožne agencije in organizacije, tako javne kot private, ki stremijo za tem, da pomagajo mestnemu prebivalstvu v njegovih potrebah.

V Chicagu, na primer, je kakih 700 pomožnih agencij. Take agencije, ki delujejo z moškimi, ženskami in otroci raznih verskih, narodnosti in plemenskih izvorov, imajo priliko se prepričati na licu mesta kako se ravna s takozvanimi manjšinami in v koliki meri održa delo takih organizacij splošno stanje manjšinskih skupin v dolžnem predelu ali komuni.

V nedavnem poročilu Čikaškega sveta socialnih agentur (Chicago Council of Social Agencies), kateri predstavlja 250 pomožnih organizacij, je izraženo naziranje omenjenega sveta napram onim, katerim agencije nudijo pomoč, v naslednjih besedah:

Mesto je stvar, ki si jo je človek omisil sam ... sam zgradil ... sam ustvaril ... Naši ljudje so graditelji. Oni so sila našega mesta — štiri milijone teoretično enakopravnih mož, žensk in otrok različnih ver, plemen in narodnosti ter polti ... In vendar se tu dogaja, da se obrne graditelj proti graditelju z napetostjo, mržnjo, nasiljem ... Ignoranca se bori proti demokraciji in pristranost hrani mesto."

Kakor vsa velika ameriška mesta, ima tudi Chicago različno prebivalstvo. V mestu živi 350,000 zamorcev; 20,000 japonskih Američanov; 600,000 ljudi Evropskega izvora.

Naravno izpričujejo mnoge čikaške dobrodeleni organizacije vsak dan, da lahko izhajajo med seboj v dobrem soglasju in delu za skupno korist ljudje različnih ozadj. So pa drugi, ki zasedajo nasprotne oziroma nemokratične amernice. To je tako trdijo čašnikarji, da ker je proglašil svojo doktrino za borbo proti komunizmu vsepotov po svetu, temu ne udari s svojo armodo, letalstvom in mornarico na kitajske komuniste. Dam, ki spi na svilenih rjuhah in ukazuje sobaricam in drugim služnjakom kakor da so sužnje, je to enostavno reči.

A čemu naj mi plačamo od vsakega dolarja, ki ga zaslužimo, kakih 5 odstotkov njenemu režimu v korist — namreč v naporih, da ji ohranimo njen raj na zemlji in njenemu možu ter njenemu razredu?

Lastnik čikaške Tribune Robert R. McCormick je nekoč pisal, da ima diktator Kitajske — mož te madame, ki hoče v Washingtonu spati edino na svilnih rjuhah; v svojem harem Šest legalnih pfeležnic. Nihče ni čikaške Tribune tožil radi tega. A v državnem departmaju to mu zamerili, ker posteljne zadave umešava v vnanjo politiko Zedinjenih držav. Kajti četudi v tej deželi nimamo uradne cenzure, je nam narekovana — čes — v dobrabit naših varnostnih in drugih interesov — bodite oprezni.

To je vzrok, čemu v angleškem dnevнем tisku in v magazinu tako malo izveste, kako razispamo naše milijarde v prid reakcije, zato, ker se komunizma bojimo, namesto da bi sami izvedli socialne reforme in bi se ljudem v Washingtonu potem ne hilo treba srpa in kladiva nič več bat.

delovanje in se takoj zavzamejo, da popravijo nedostatke oziroma spremeni nedemokratične smernice." Tako je zapisano v poročilu prej omenjenega odbora.

V dolgotrajni borbi za izvajanje priznanja pravic in človeške dostojnosti za slehernega Američana, je dobro vedeti, da obstaja v vsakem velikem mestu stalno prizadevanje za odpravo diskriminacije v javnih in privatnih dobrodelenih ter zdravstvenih agencijah, to ne le raditega, ker je zapostavljanje nečloveško in ne-ameriško, marveč tudi zato, ker je to "velik business".

V Chicagu, na primer, potrošijo javne in privatne dobrodelenne agencije \$149,000-000 letno. Kot vsako veliko podjetje, mora torej tudi javna dobrodelenost gledati na to, da vodi svoje posle pravilno in v smislu ter pravcu ciljev na podlagi katerih je bila organizirana — izrecno za reševanje problemov, ki jih revnim in potrebnim prinese bolezni, smrt, nededa, revščina, starost, rodinske nesreče itd. Te običejno in vprašajo dan in dan mnoge posameznike, brez razlike plemen, vere ali barve polti. Vsi, ki so na tem polju že delovali in imeli izkušnje vedo, da je to resno.

Proletarec je vaš list. Priporočajte ga svojim znancem in prijateljem, da se naročete nanj.

Seznam priredb slovenskih organizacij v Chicagu

Organizacije v Chicagu in okoli, ki žele imeti svoje prirede označene v tem seznamu, naj nam pošlo podatke, enako tudi po pravke v službu pomoči.

Federacija SNPJ priredi božično za člane mlađinskega oddelka SNPJ v nedeljo 19. decembra v jednotini dvorani.

"Nada" št. 102 SNPJ — Silvestrovna zabava v petek 31. decembra v jednotini dvorani.

Društvo "Bled", North Side, bo imelo veselico v soboto 8. januarja.

SCSC (Družbeni klub Slovenskega centra) bo imel občni zbor in zabavo s prostim postrebo v soboto 22. januarja v svojih prostorih, 2301 St. Lawndale Ave.

Pioneer št. 559 SNPJ, plesna veselica v soboto 12. februarja v jednotini dvorani.

Francisco Ferrer št. 131 SNPJ — domača in plesna zabava v soboto 19. februarja v jednotini dvorani.

Padružnica št. 60, SANS, veselica v Tomazičovi dvorani, 1902 West Cermak Rd., v soboto 26. februarja 1949.

Centralni odbor SANSOVih podružnic v Chicagu — proslava četrte obletnice osvoboditve Jugoslavije v nedeljo 1. maja v dvorani SNPJ.

Češki dom št. 86 SNPJ — praznovanje 41-letnice društva v soboto 7. maja v Swiss Club Hall, 639 Webster Ave.

Pioneer št. 559 SNPJ, piknik v Pilsen parku v soboto 6. avgusta, So. Albany ter 26th St.

Josko Ovenc

RAZGOVORI

Nedavno me je obiskal prijatelj — in kot je že v današnjih časih v navadi, sva kmalu zašla v politiko. Ko sva opredila vse kote tega zanimivega predmeta me je vprašal: "Kaj misliš o socialistizmu?"

Ta moj prijatelj ni socialist ampak nekakšen progresivni liberal. Nadaljeval je: "Kako je mogoče, da socialisti kot tudi komunisti igrajo tako čudne in različne vloge v raznih deželah, ne samo v tistih, katere spadajo k zapadu, ampak tudi v onih, katere spadajo v rusko sfero. Še posebno čudno in zamotano se mu združuje — klaj je komunist komunist in kdaj prenehha biti komunist. Prijatelj je namreč imel v vidiku Jugoslavijo. Tega predmetu seveda nista resila, četudi je bil iz vidika sedanje mirne vojne med Ameriko in Sovjetsko Rusijo precej razumljiv. Končno me je dejal: "Kaj pa francoski pisatelj in filozof Andre Malraux, kateri se je odlikoval v španski civilni vojni kot aktiven komunist in ki je pisal monumentalno delo "La destinée de L'Homme" (Usoda človeka) in danes je najgorečnejši privrženec generala de Gaullea".

Težko je odgovoriti na taka vprašanja. Res je, veliko tem podobnih ljudi spada med oportuniste ali pa fanatike, kateri menjajo prepričanje kot vplivajo na nje spremembe. Ali človek kot je Malraux — je pa nekaj druga.

Dolgo, dolgo sem razmišljal po odhodu prijatelja in primerjal razgovor teh dogodkov našim razmeram takoj med nam. Res je. V mirnih časih, kjer je večji politični in vojni krizi, ne raste večih teh razkolov kot v časih, ko je odločitev absolutna. V dokaz — prva svetovna vojna — in povojne razmere, ki pa vse prineje bolezni, smrt, nededa, revščina, starost, rodinske nesreče itd. Te običejno in vprašajo dan in dan mnoge posameznike, brez razlike plemen, vere ali barve polti. Vsi, ki so na tem polju že delovali in imeli izkušnje vedo, da je to resno.

Isto tako danes ko vrla samo oborožen mir. To vse je kajpadava v večjem obsegu. Ali vsak izmed nas je lahko opazil kdor je preživel kakšno krizo, bodisi stavko, izprtje ali kaj

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje.)

Katoliška fantazija je znala v svojem duhovnem svetu ustvariti dve sicer preprosti, a v nekem pogledu vendar veličastni podobi, polne čarobnih in skrivnostne poezije, ki se danes kljub vsemu skrivnostno vplivata na človeško domišljijo in ki ju znamost še zdaleč ni mogla pregnati iz preprostega duha. Angel in hudič, ki sta se rodila v človeški notranosti, ki sta bila odraz njegev razdvojenje duševnosti, njegovih večnih sporov, njegovih vrlin in slabosti, njegovi teženju po dobrem in zlem, sta postala simbola onostranosti in še danes stojita skoraj nedotaknjena, prvi v temelju oblačilu, lepih dovršenih ženskih oblik, plavih opojnih las, dehteh po orientalskih dišavah, sinjih oči, simbol lepotne in vseh čednosti, ki naj bi človeka opajale s slo po dobrem, po onostranosti; in nasproti temu črn, gol, kosmat hudič, s parklji na nogah, z rogovimi na čelu, s predirljivim pogledom, zvit, zahrben, z vonjem po gorečem žveplu, zapeljivec, razvrzatnik, domala mogočen kakor božanstvo samo.

Ne, saj ju ni ustvarilo katolištvo. Ustvarila ju je vera. Katolištvo ju je samo prevzel in ju negovalo dva tisoč let z vso skrbjo in z vso ljubezni. In živila bosta nemara še potem, ko bodo že vse vere na svetu umrle, živila će že ne drugod, vsaj v pravljici, živila kot predstavnika, kot simbola dobrega in zlega, tistega dobrega in tistega zlega, ki živi v slehernem človeku.

5.

Božič je bil blizu. Matija in Giza sta živila zaprta v svoji kuhinji, kjer je vedno gorelo. V sobi je bila peč pokvarjena in se je kadilo, pa sta se tako podnevi zatekala v kuhinjo.

Sicer pa Matija tudi ni imel kam iti. Pri obedu in večerji se je srečaval s tremi mlajšimi učitelji, katerim se je včasih pridružil še upravitelj. Ko pa je Giza končala s poukom, sta še vedno na sprehod po glavnem mestu, ki je vodila skozi bukove in borove gozdove.

Cutila sta, da sta še vedno tuja v tej fari in zdelo se jima je, da besta vedno ostala tuja. Vsi ti ljudje so imeli za sabo drugačno, umirjeno življenje, in pred sabo so videli svoje vsakdanje, nič kaj revolucionare cijle: tisto preprosto družinsko življenje, ki naj bi bilo cilj vsega človeštva. Tam je tvoja družina, tam je tvoja sreča pri domačem ognjišču, in še v tem, da imaš službo, ki ti je nihče ne more vzeti, ako si vdani in po-koren.

Matija se je odpravljala za so-

prej pijanec in je zdaj odkril prava svoja tla v teh Slovenskih goricah. Pa saj tudi drugod popivajo, kakor sem slišala. Naše učiteljstvo, se mi zdi, le preveč popiva. Ne tukajšnje, pač pa na sploh. Tu je zdaj še kar dobro. Smon vedno zabavlja o dolgočasu med temi učitelji. Drugod, pravi, da so še ženske hujše kakor tu moški."

Za soboto je bilo v bližnjem mestecu sklicano učiteljsko zborovanje.

"Saj menda nimač nič proti, ce gre?" ga je vprašala.

"Zakaj pa?" je odvrnil. "Parametnega najbrž tam ne bo mnogo slišala, pač pa bo še spoznala učiteljstvo, kakšno je."

Na sprehodih sta govorila o vsem mogočem, predvsem pa o politiki in o vojni. Bilo je zapleteno in moreče napeto. Že od Češkoslovaške dalje, s konfencami v Muenchenu, potem z zasedbo Češkoslovaške, s pogjanji v Moskvi, z nenadnim nenapadnanim paktom med Poljsko in Berlinom, in nazadnje z nemškim napadom na Poljsko se je do skrajnosti napelo ozračje nad Evropo. Po padcu Poljske se je za čas sicer poleglo, Francija in Anglija sta napovedali Nemčiji vojno, toda vojna je zastala. Ni šlo dalje, kakor je sprva kazalo. A potem spet vojna med Sovjetsko zvezo in Finsko.

Ne, saj ju ni ustvarilo katolištvo. Ustvarila ju je vera. Katolištvo ju je samo prevzel in ju negovalo dva tisoč let z vso skrbjo in z vso ljubezni. In živila bosta nemara še potem, ko bodo že vse vere na svetu umrle, živila će že ne drugod, vsaj v pravljici, živila kot predstavnika, kot simbola dobrega in zlega, tistega dobrega in tistega zlega, ki živi v slehernem človeku.

"Nič več ne razumem te politike in te vojne," je rekla Giza.

"Na začetku smo," je odvrnil Matija. "Od kod pa naj bi nam bilo vse jasno?"

"Ali misliš, da bo vojna dolga?"

"Pravijo, da ne. Toda bojim se, da se bo le zavlekla . . ."

Z bojišču po svetu in od velike svetovne politike, ki se jima je, celo pa Gizi, zdelo tako zapletena, sta se spet in spet vračala k farni politiki pri Svetem Ivanu, ki je bila vsa v kalupu klerikalizma. Od tod pa sta spet prešla na učiteljstvo, kar ju je trenutno najbolj zanimalo.

"Lani," je pripovedovala Giza, ki je od učiteljic kljub vsej njihovi zaprostosti že marsikaj izvedela, "je bil tu neki učitelj Sivec. Samo eno leto je bil tu. Nato ga je župnik dal prenestiti, ker je možak napravil iz učiteljstva pravcata pijanski krožek. Ti bodo že še pripovedovali o velikih krokarijah, ki so jih prirejali. Menda ga ni bilo večera, da bi kje ne popivali. Vse zidanice je odokril, iztaknil je vse premožnejše kmete in zahajal tja bodisi sam ali pa s Smonom in Rožmanom, ali pa je kratko in malo prisilil še dekleta, da so šla z njimi. In če ne drugam, so šli v gostilno k Slaviču. Pravile so mi, da so svojo revno plačo domala vso zapili. Sele letos, ko ga ni več, se je vsaj večina iztreznila. Rožmana včasih še kam zanesi, dasi menda ne zgoli pisanje. In pa Smona. A kakor so mi rekla dekleta, je ta bil že

"Da, dovolj o tem," je pritrnila. "Zdaj mi pa povej kaj samo zame." Stisnila se je tesneje k njemu. "Nekam hladno je postalo." In res je bilo hladno. Vlažna, umazana megla je ležala nad dolinami in cesta se je zgubljala v tej megli. Tudi drevje v gozdu je tonilo v njej, zlasti, ker se je večerilo.

Vračajoč se sta srečala Krivčevi v Pavlo Kraljevo.

Kraljeva je bila nekoliko nizke postave, debelušna in dobrodušna, polna nenadnega smeha, ki se je kar vispal iz nje; zdelo se je, da komaj čaka, da bi se mogla zasmehati, pri čemer je vedno spustila glavo, nazaj in zaprla oči. Bila je okroglega, nekajtekmene obrazu in črnih oči. Lepa ni bila, toda v sebi je vedno nosila veliko, strastno ljubezen.

Giza je mimogrede spregovorila z njima, medtem ko je Matija samo pozdravil. Ko je Krivčeva nekaj priponnila, se je Kraljeva že bučno zasmehala, da je odjeknilo v bližnjem gozdu.

"Ali ni veselo dekle ka Krajeva?" je rekla Giza, ko sta bila spet sama. "Ampak sicer ni tako nedolžna! — No, kako se ti zde ne dekleta?"

"Kako misliš, v kakšnem pogledu?"

"No, kot ženske pač. Po lepoti ali kako bi dejala. Zdaj si jih že videl."

"Glej jo," se je zasmehal. "To sama dobro veš, da si prva na svetu ti!"

"To že dolgo vem! Vsaj dokler se te za roko držim in ne pustim nobene k tebi!" Ko se je ozril po njej, se je samo stisnila k njemu in se nasmehalna. "Ne budi hud! Se na misel mi ne pride kaj takega. Pa si ne morem kaj, vedno bi rada o čem govorila s tabo. Vrnila se, da bova še doma malo kramljala. Saj mi jutri spet odfrči in bom spet sama."

(Dalje prihodnjic.)

Pribivalstvo Argentine

Pribivalstvo Argentine bo po mnenju urada za statistike kmalu doseglo število 20 milijonov pribivalcev. Množe se s povečanjem rojstev in s priseljevanjem. Argentinski pribivalstvo je skoraj vse belopoltne rase. Njeno glavno mesto Buenos Aires ima že nad tri milijone pribivalcev in je največje izmed vseh mest v latinski Ameriki.

Naročite si jubilejni Ameriški družinski koledar za leto 1949. Stane \$1.50.

Tudi on je bil ustvarjen po božji podobi? In kakšen je sedaj?

Anton Zornik poroča

Hermenin, Pa. — Ali smo nekateri socialisti zavzeli pravo stališče, ko smo sodelovali s progresivno stranko? Dosedaj, ko to

stranko sodeluje, torej smo prisli tudi ob tej priliki pred pozornico javnosti. Dasi smo majhen narod, je pa zdrav na umu.

Ali bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

Nasprotno pa lahko trdijo taki, ki se poslušajo izgovorov, da se izognemo prispevati v napredne akcije. In pri tem se seveda sklicujejo tudi na principe.

Podpisani je že leta 1936 spoznal, da vodstvo (S.P.) stranke ne misli resno dvigniti organizacijo v politično moč, zato so ga tako "lomili". Poudarjali so le,

da naj bi mogli več doseči, ako se bi držali voditelja S. P. namesto vodje tretje stranke Henryja Wallacea? Moje mnenje je, da ne.

na razliku med njima ta, da je Roosevelt bil bogatin dočim je Stalin iz proletarskega sloja in se preživlja s svojo mesečno plačo.

Torej smo socialisti prav storili, ker smo se v naših ameriških razmerah odločili v letošnji volilni kampanji nadaljevati v borbi za program pokojnega Roosevelta, ki kateremu je bilo dodanih še več socialističnih točk kakor pa jih je on proprial.

Veliko nad milijon glasov je bilo oddanih zanj. In med njimi glasovi učenjakov, filozofov, učiteljev, inženirjev in pa delavcev — torej ljudje, ki svet grade. Naš star prijatelj (N. T.) pa je v svoji taktiki boja proti progresivni stranki dobil celo manj glasov kakor sem mu jih zaradi — namreč 50.000. Jih ni dobil toliko na podlagi vesti, ki so mi na razpolago.

Torej nadaljujmo našo kampanjo za ohranitev Proletarca in za gibanje, ki ga ta list predstavlja.

Ne smem pozabiti v tem dosisu omeniti tudi našega old timerja Johna Petriča v Youngstownu, O. On je bržkone eden, izmed najstarejših naših sodrov v Ohiu, poleg Naceta Zembergerja seveda.

John je prestolil že 73. leto. V našem gibanju je bil že ob svojem prihodu v to deželo in to je bilo v zgodnjih letih po 1900. Prvič je prišel sem leta 1901. John Petrič je za Proletarca v mladih letih veliko delal in mu je zvest vse od kraja. Ko mu je umrla žena, se ni več poročal. Imel je v življenju težke nesrečne, a jih je premagal.

Na moji turi so mi pomagali raznimi somišljeniki in prispevali. Vsi so bili omenjeni v izkazih.

Veliko imen bi še rad omenil, ampak ko sreča na stotine ljudi, ne moreš zapisati vse po vrsti. Torej naj mi oproste vsi, ki so tu izpuščeni — bodisi po moji ali pa po urednikovi krivdi, ki dopis prepisuje.

Anton Zornik.

Silni narastek izdatkov zvezne vlade ima vzrok v militarizmu

★ ★ KRITIČNA MNENJA, Poročila in razprave ★ ★

VESTI IZ NEW YORKA

Poroča ANNA P. KRSNA

New York, N. J. — Božič je na pragu in naše velemesto je zaposljeno da le kaj. Vse hiti in mrgoli po ulicah in trgovinah, po "subways" in avtobusih ter privatnih vozilih—človek bi mislil, da bodo od vsega tega vrvenja trgovine namah prazne in ne bo nič ostalo za zakasnele kupovalec božičnih daril. Venčan temu ni tako; trgovine so polne blaga, vsakojakega, drugega in srednjih cen ter tudi prav cenenega, za katerega pa je škoda dolarje stran metati. Ali izgleda, da najcenejše stvari pritegajo največ ljudi, kar daje misliti, da letosni nakupovalci daril nimajo preveč denarja. Ogledovanju je po trgovinah nič koliko, prodajalke in prodajalci pa ne izgledajo kdove kako zaposljeni. Draginja prizadeva široke sloje ljudstva, to je očitno.

Dragi časi so pričeli prizadevati tudi naše prireditve in delovanje v prid skupnosti. Ljudje so se že precej izčrpal s poslijanjem paketov v star kraj in mnogi pošiljajo tudi denar svojcem, pa tako ne morejo pomagati tam koder so bili morda prej aktivni in agilni ter tudi pozrtovvalni. To se pozna na priredbah, katere pa se kljub temu zdaj vrstijo druga za drugo. Jugoslovanski dom v New Yorku je vedno zavzet, enako dvorana Slovenskega doma v Brooklynu. Prireditelji si belijo glave kako izvesti programe in drugo, da bo kaj prebitka. Kot slišim bodo od slej računali za nastop pevske, plesne ter godbene skupine. Drago morajo plačevati učitelje, prostor za vaje tudi stane in takoj ne morejo nastopati zastonj. Sicer pa se jim je tudi doslej na boljših priredbah podarilo kak desetek ali več vedno pa ni bilo mogoče in tudi v navadni ni bilo. Je menda prišlo med nami naseljence v navado, da kulturna skupina že nekako lahko shaja s tem kar napravi na svojih priredbah. Tako nekako kakor smo vedno mislili in še mislimo, da naši inteligenti lahko žive od zraka in od narodnega idealizma ter ljubavi do naše besede. Zato smo jih tako malo ohranili med seboj. Kulturne skupine tudi bjejo trd boj za obstanek, ker ni dovolj globoko vraščeno med nami resnično zanimanje za ohranitev tega kar smo dobrega prinesli s seboj preko morja in po čemer sodi tuja dežela, ki je zdaj naša domovina, svoje pisane prebivalstvo iz raznih dežel sveta.

Z gornjo "pridigo" sem hotela le opozoriti čitatelje, da naj skušajo posjetiti kulturne in druge koristne prireditve v svoji naseljini, če pa komu to ni mogoče, je vedno dobrodošel, kar dobar za vstopnico recimo... Majhna skupina posameznikov, društvenikov ali drugih se trudi in potem mora pogosto na dan pri-

lovanju, poleg tega pa so izvršile veliko človekoljubnega dela v pomoč bratom in sestram v naši rodni zemlji. Takega rezulta in takega dela se ni treba nikomu sramovati.

H koncu naj omenim še tukajno proslavo rojstva jugoslovanske republike 29. novembra. Jugoslovanska naselbina je 28. novembra priredila veselico s kulturnim programom in sicer pod pokroviteljstvom Udrženja Jugoslavenskih Amerikanaca v New Yorku. Manifestacija se je udeležilo lepo število ljudi in na vozroč je bil tudi generalni konzul FLRJ Miodrag Marković.

Narodni državni praznik Federativne ljudske republike Jugoslavije pa so proslavili tudi jugoslovanski zastopniki v New Yorku. Generalni konzul mr. Marković je 26. novembra sprejel lepo število (219) newyorških Američanov jugoslovanske narodnosti v Jugoslovanskem domu v New Yorku. Pri sprejemu je s konzulom sodelovala Marija Vilfan, soproga dr. Joža Vilfana, načelnika jugoslovanskega zastopništva pri Zdr. narodih. Iz tega napol uradnega sprejema se je tekem večera razvila čisto neprisiljena in vesela zabava.

Okrug miz je bilo tu in tam čuti petje, mnogi so se zavrteli v "kul", spet drugi so imeli razgovore med seboj tja do poznih oziroma ranih jutranjih ur. Pred nedavnim došli zastopniki Jugoslavije so bili zaposleni da le kaj, ker je hotel mnogokdo z njimi govoriti o starim domovinj in razmerah tamkaj. Od novodobnih zastopnikov v Washingtonu so bili navzoči slednji: tiskovni atašej Ljubo Drndić s soprogo; pomorski atašej kapetan Tičar in polkovnik Lj. Vulović, kakor tudi več drugih uradnikov in uslužbenec jugoslovanske legačije in konzulata v New Yorku. Izgledalo je, da so se vsi podčutili kakor doma med newyorškimi Jugoslovani, posebno mladima, ki se je dobro vzela med seboj in si napravila zares en lep večer iz tega sprejema. Slovenski kuhar jug. legacije, Ivan Bučar, je pripravil prav okusne prigrizke za povabljenje goste, ki se teh dobro niso branili.

Zgleda, da mi je še vedno ostalo nekaj poročil, ki pridejo na vrsto drugič. Zaenkrat se zahvalim vsem, ki ste naročili od našega ženskega odbora božične karte. Jih še imamo in naročajo se ko doslej na naslovu: Anna Krasna, 200 W. 87th St., New York 23, N. Y. O tem in o darovinah je danes v korist in čast naši naselbini. Treba bi ga bilo še poživeti in pritegniti več skupin in aktivnih ljudi. Klevetanje z gotovih strani ne drži, ker je delo te organizacije odprtaknjiga. Zdr. društva so dobro zapisana pri ameriških organizacijah, pri Rdečem križu in drugod, ker so vedno podvzela korake za reprezentacijo naselbine v splošnem ameriškem de-

KOMENTARI
(Konec s 1. strani.)

zine proti raketirjem in graftarjem v unijah.

General MacArthur je na Japonskem izposloval postavo, ki vladnim uslužbencem absolutno prepoveduje prenehati z delom — namreč stavke. In državni uslužbenec jugoslovanske legačije in konzulata v New Yorku. Izgledalo je, da so se vsi podčutili kakor doma med newyorškimi Jugoslovani, posebno mladima, ki se je dobro vzela med seboj in si napravila zares en lep večer iz tega sprejema. Slovenski kuhar jug. legacije, Ivan Bučar, je pripravil prav okusne prigrizke za povabljenje goste, ki se teh dobro niso branili.

Formalen sprejem, na katerega so bili povabljeni v pretežni večini sami Američani, je bil prirejen v jugoslovanski legaciji na 854 Fifth Ave., NYC. Tudi tu sta povabljeni goste sprejema tvoj. Marija Vilfan in generalni konzul FLRJ Miodrag Marković. Odziv je bil prenenjivo dober in zastopani so bili konzulati doma vseh delov, ki imajo svoje konzularne urade v New Yorku. Poleg pa je bilo mnogo odličnih ameriških osebnosti iz najrazličnejših polj od pisateljev in časnikarjev, do reverendov, doktorjev, slikarjev, trgovcev itd. Pripravljena zaku-

Tudi Anglija ima "vladni" škandal. Se celo v nji — v tej vzorni, plemenitaški državi se je dogodilo, da se visoki vladni uradniki prejemali podkupnine ali pa drugače goljufaju v prid svojih denarnih listnic. Atlee in Bevin nista prisadata in zato se toliko bolj hudujeta, ker so od nju imenovani nameščeni zlorabili zaupanje, ki sta ga imela vanje. Ampak podkupnine v Angliji so v primeri s temi, ki jih odkrivamo tu pa tam v Zed. državah majhne — torej ne bo.

ska je ugajala vsem brez izjeme in tudi jugoslovanske slivovice se ameriški gostje niso branili. Večer je potekel v medsebojnih razgovorih gostov in predmet teh razgovorov je bila neizogibno — Jugoslavija. Jugoslovansko naselbino so zastopali pri tem sprejemu mladi tukaj rojeni ljudje in pa naše stare korenine. Ena od mladih mi je dejala drugi dan: Bila sem ponosa, ko sem videla vse tiste odlične Američane, ki so se odzvali povabilu, da proslavijo praznik rojstva jugoslovanske republike, prav posebno pa mi je še ugajalo, ko imajo Jugoslovani tukaj primerno hišo, da ne stanujejo v kaki stari podrtiji. Tako mlad svet — neki starejši človek je pa menil, da bi moral imeti skromnejše domovanje, dejstvo pa je, da mora vsaka dežela gledati, da ima dostojne prostore za sprejemne in drugo, ker najemanje prostorov v hotelih je draga reč.

Zgleda, da mi je še vedno ostalo nekaj poročil, ki pridejo na vrsto drugič. Zaenkrat se zahvalim vsem, ki ste naročili od našega ženskega odbora božične karte. Jih še imamo in naročajo se ko doslej na naslovu: Anna Krasna, 200 W. 87th St., New York 23, N. Y. O tem in o darovinah je danes v korist in čast naši naselbini. Treba bi ga bilo še poživeti in pritegniti več skupin in aktivnih ljudi. Klevetanje z gotovih strani ne drži, ker je delo te organizacije odprtaknjiga. Zdr. društva so dobro zapisana pri ameriških organizacijah, pri Rdečem križu in drugod, ker so vedno podvzela korake za reprezentacijo naselbine v splošnem ameriškem de-

Jugoslavija v napori kot nobena druga zvezniška dežela
(Konec s 1. strani.)

davateljev izvajanj, je torej to, da gradi svojo armado ne za kako podružnico tujih držav temveč za lastno oboroženo silo. In prav tako se gradi po tem planu tudi njen novi ekonomski sistem.

On — namreč omenjeni predavatelj, je dobil na potovanju po Sloveniji in ostali Jugoslaviji vtiš, da je večina prebivalstva, posebno mladina, na strani režima, da pa ima ekonomske težave največ vsled kominformačnega boja proti nji. To se pravi — Tito se je Moskvi zameril, toda on ji je ostal včas njenemu prizadevanju, da ga vrže s sedeža, zvest in zato noče nasesi vabilom "zapadne demokracije", da naj se na njo ostoni.

Weisbord je govoril med drugim o strašnih ruševinah, ki jih je vojna povzročila Jugoslaviji in kako je vse ljudstvo v napori, da gradi namesto porušenih novih mostov, popravi želesniško omrežje in sploh da si zgraditi svojo državo za udobje vsemu ljudstvu.

Tito režim zatrjuje, da si Jugoslavija gradi socializem zares in s tem ljudsko demokracijo, in da bo ta svoj cilj dosegla včas.

Pomoč Poljski
Ameriška pomoč otrokom je poslala Poljski potrebuščim v vrednosti \$6,500,000 za njenih 700,000 otrok, ki so vsled vojnih posledic odvisni od javne dobrodelnosti.

V tržaški družini
Mamica: "Otroci moji, odše v Očenaša ne boste več moliti: Daj nam danes naš vsakdanji kruh, ampak boste rekli: daj nam vsaj vsak teden enkrat kruh. Veste otročički, je kruhek predrag, da bi ga vam mogla vsak dan kupovati."

Ali bodo Židje v Palestini zmožni tudi poljedelstva?

Slošno mnenje je, da Žida ne dobiš ne na njivah, ne v rudnikih temveč večinoma v branjarjih in v vsake sorte drugih obrti in v Zed. državah pa jih je na deset tisoč uposlenih tudi v oblačilni industriji.

V novi državi Izraelu, ki si jo Židje grade v Palestini, pa se začeli na zelo uspešne načine poseti tudi s poljedelstvom.

Zidovska organizacija B'nai Brith je nám o tem preskrbel sledi članek, ki ga je priredil zanjo židovski publicist M. Z. Frank:

Kralj Saul je bil poklican od pluga, da zasede prestol Izraela. Kralj David je bil kot deček pastir. Židje v starih časih so bili narod poljedeljev in delavcev. Ko pa so se raztresli po svetu, je polagoma padalo med njimi število farmarjev. V mnogih deželah sploh niso smeli lastovati zemlje, niti je obdelovati.

Cetudi je bilo začetkom dvajsetega stoletja mnogo židovskih poljedelcev v Besarabiji, v Bukovini, Karpato-Ukraini (Karpato-Rusija), v Argentini, Kanadi in v Zed. državah, svet v splošnem še vedno ne prizna dejstva, da je med Židi mnogo farmarjev.

Zet je od samega začetka Sionskega gibanja v l. 1870, si je ta organizacija prizadevala ustvariti poljedelski razred v Palestini, kar je tam živel v biblijskih časih. Sionisti so vedeli, da brez poljedelskega razreda prebivalstva ne bi bilo mogoče vzpostaviti temeljev palestinskega domovja.

Tako so v l. 1870 in v teknu sedanjih let pojavila prva židovska naselja farmarjev v Palestini. Nekateri teh prvih kolonistov so bili palestinski Židje, ki so opustili svoje prejšnje poklice, da so se posvetili farmarju. Drugi so prišli iz raznih evropskih dežel in so imeli nekaj izkušenj v poljedelstvu. Večjih pa je bilo farmarstvo novost za ostale naseljence. Prva prizadevanja so bila polna težko. Celo tisti, ki so se na poljedelstvo kaj razumeli, so imeli težave, ker niso poznali zemlje in klime v Palestini. Nobeden izmed njih ni mnogo vedel o modernih poljedelskih strojih. Posnemali so bodisi primitivni način kmetovanja vzhodno-evropskih kmetovalcev, ali pa še primitivnejši način sosednih Arabcev.

Palestina je majhna dežela in njeni prst rodi samo ako je kar najskrbnejše obdelana. Zanemarjenost tekom mnogih stoletij skoror onemogoča kolonizacijo v agrikulturnem pogledu, razen ako so kolonisti poslužujejo najmodernejsih metod. Skoror vsi gozdovi v Palestini so bili uničeni; starodavni vodnjaki in naprave ter kanali za namakanje in hranjenje deževnice so bili ali uničeni ali pa zanemarjeni; mnogo zemlje je bilo spremnjeno v močvirnata predelja po katerih se bohoti grmičevje in močvirno rastlinstvo ter se redijo malarijo raznašajoči komarji. Mnogi kolonisti so umrli za toboležno.

Polagona so židovski kolonisti potom trdih izkušenj pričeli izboljševati zemljo. Posadili so drevesa vrste eucalyptus, importirana iz Avstralije. To drevje je osušilo močvirja in zraslo v velika gozdovja. Posadili so tudi drugo drevje, da pogodijo gozloti deževje. Poklicali so izkušene agronome, da so vodili delo. Židje iz drugih dežel so pričeli posiljati kolonistom pomoč. Ščasoma so kolonisti, ki so ostali v vzdržali navzlin velikim težavam, postali priljčno dobrostojni.

Najimovitejši med njimi so pričeli najemati delovno moč, povečini Arabce. Istočasno so prihajali v deželo arabski delavci iz sosednih dežel. Ako bi se bilo to nadelovalo, tedaj bi bili polagoma postali židovski kolonisti zemljedelci, katerih zemljo bi obdelovali drugi, nežidovski ljudje. Sionisti, videc, da na ta način ne bo nikdar mogoče zgraditi nove domovine judovstva, so pričeli zbirati sklad za nabavko zemlje v Palestini. To zemljo so potem dajali v najem Zed. državam pod pogojem, da jo obdeluju sami. Večji del nakupljene zemlje je bil pustinjski — široka predelja peščene ali pa močvirnatih prst — prej last bogatih arabskih efendjev (zemljedelcev). Nekaj zemlje je pripadalo tudi arabskim vačanskim prebivalcem, ki je niso mogli več s pridom uporabljati in izkorističati. Denar, ki so ga dobili za to ničvredno zemljo, so Arabci potrošili za izboljšanje svoje lastne zemlje potom metod in strojev, ki so jih rabili Židje.

Mladi pionirji so truhoma prihajali v Palestino iz drugih dežel in so naseljevali na poljedelskih zemljih. Cetudi je bilo vedno in je še danes težko dobiti dober pridelek iz palestinske zemlje, se je položaj vendarje izboljšal z uvajanjem modernih strojev in modernega načina obdelovanja in planiranja. Traktorji in drugi stroji so prišli v rabe; zgrajeni so bili irrigacijski kanali; pionirji so dobili potrebo šolo preden so šli obdelovati zemljo zase. Mnogi so bili tozavno izvezbani in poučeni še pred prihodom v Palestino.

Danes je v Palestini nad tristo židovskih poljedelskih naselij, ležecih po večini v predelju bližnjih Sredozemske obale, po dolinah prej preraščenih z močvirnatim rastlinstvom ali pa pokritih s puščavskim peskom. Z izkušnjami obdelovanja zemlje v takih krajih, so se Židje iz glavnega sektorja Palestine odločili, da se poljotijo tudi zapuščenih in docela zanemarjenih krajev kot je Negev, puščava, ki že stoletja ni videla pluga, niti naselja poljedelcev. Zdaj so se že pojavila naselja v mnogi od novih naseljnikov v tem kraju so potomci pionirjev, ki so se pri naselili na poljedelska zemljiska v Palestini.

Dan je v Palestini nad tristo židovskih poljedelskih naselij, ležecih po večini v predelju bližnjih Sredozemske obale, po dolinah prej preraščenih z močvirnatim rastlinstvom ali pa pokritih s puščavskim peskom. Z izkušnjami obdelovanja zemlje v takih krajih, so se Židje iz glavnega sektorja Palestine odločili, da se poljotijo tudi zapuščenih in docela zanemarjenih krajev kot je Negev, puščava, ki že stoletja ni videla pluga, niti naselja poljedelcev. Zdaj so se že pojavila naselja v mnogi od novih naseljnikov v tem kraju so potomci pionirjev, ki so se pri naselili na poljedelska zemljiska v Palestini.

KAJ LAHKO STORI VSAKDO IZMED NAS V KORIST "PROLETARCA"?

- Pridobijavmo mu NOVIR naročnikov
- Obnavljamo naročnino TOČNO čim poteče
- Agitirajmo med drugimi naročniki, da store isto
- Prispevajmo v PROLETARČEV tiskovni sk

DEŽELA PESKA IN PETROLEJA

Razbeljena, mrtva pustinja Saudove Arabije skriva "trno zlato", ki danes usmerja življenje dežele in privlačuje ne le Angleže, marveč tudi ameriške petrolejske monopoliste

V kakršnem koli letnem času pridešti v Džidu, ki leži ob obali Rdečega morja, naletite na pekoce sonce, ki van jenije vid, in na suh razbeljen zrak, poln prahu. Da ste ob morski obali, vidite samo po tem, da je v pristanišču mnogo ladij in ladje—od starih jadrnic do najmodernejših ladij - cistern sedanje dobre.

Za Džido, od koder puhti vročina razbeljene puščave, leži Saudova Arabija. To je pustinska dežela, ki jo le porekoma presekajo doline s palmovimi nasadi, med katerimi se skrivajo arabske vasice. Vsenaokrog je sam pesek, razbeljen, suh, brezmejni pesek.

Saudova Arabija obsega večji del Arabskega polotoka s površino okrog 1,580,000 kvadratnih kilometrov in tremi milijoni prebivalcev. Nastala je l. 1926. Ibn Saud, sultan Hedžasa, četrti princ iz dinastije Saudov, se je vojskovalec od leta 1902 dalje. Vojne je končal s priključitvijo Nedža in sosednjega ozemlja k Hedžasu. Tako je bila leta 1926 ustanovljena kraljevina Hedžas-Nedž, ki se je pozneje leta 1932 preimenovala v Saudovo Arabijo.

V Saudovi Arabiji ni mnogo mest. Največja med njimi so Meka, Medina, Džida, Er-Rijad in Hufut. Meka in Medina sta za muslimane sveti mesti. V Meki se je rodil Mohamed, v Medini pa je njegov grob. Vsačko leto prihaja semkaj na tisoče islamskih romarjev.

Dva najvažnejša sestavna dela Saudove Arabije, Nedž in Hedžas, se bistveno zelo razločujeta med seboj. Hedžas, ki leži ob Rdečem morju, je puščavska ali na pol puščavska dežela, ki jo naselejujo plemena, premikajoča se sem in tja po pol puščavskih predelih. Zelenje srečamo samo v redkih zelenicah (oazah), kjer je mogoče dobiti vodo iz precej globokih studenec, in to so predvsem palme. V Neržu, ki se spušča proti Perzijskemu zalivu, se prebivalci bavijo tudi s kmetijstvom. V zadnjih letih — po odkritju petroleja — se je tukaj razvila tudi industrija.

Promet med mesti se vrši večji del v velblodi, ker ima Saudova Arabija samo eno železniško pravo, ki teče od meje s Transjordanijskim v Medino. Ali tudi ta proga ni delovala od konca prve svetovne vojne. Šele leta 1947 so začeli misli na vzpostavitev železniškega prometa.

V Arabiji so se pojavili tudi avtomobili, ali ne igrajo vidne vloge v gospodarstvu, ker v Arabiji skoraj ni avtomobilskih cest. Imajo samo eno avtomobilsko cesto, dolgo 102 kilometra, ki pelje iz Džide skozi Meko v Arafat. Brez cest pa ni avtomobilskog prometa. V pustinjah se avtomobili često kvarijo, a popraviti jih ni mogoče, ker tam ni specialistov mehanikov. Zaradi cenejje kupiti nov avtomobil kot pa pokvarjenega popravljati.

Ne glede na to, da ima Saudova Arabija na stotine kilometrov dolgo obalo ob Rdečem morju, je ob tej obali samo eno sposobno pristanišče Džida, ki more sprejeti ladje z musliman-

skimi romarji, ki v tisočih romaji vsako leto v sveti mesti Meko in Medino v vseh strani sveta.

V pristanišču je zelo živahnin vse živo. Neštevilne osebne in tovorne ladje prihajajo med obalo in zunanjim pristaniščem po lesketajoči se morski gladini. Ladje so večinoma prepolne romarjev, ki s svojo preprosto prtljago kožnih mehov z vodo in drugo hrano hitijo proti obali. Tu se na tovornih avtomobilnih arabskih avtomobilskih družbe "Serika Arabia Lessiarat" odpravljajo v Meko. Do nedavna so islamski romarji tvorili glavno postavko dohodkov v proračunu Saudove Arabije, odkar pa diši zrak po petroleju, se kraljevska in državna blagajna bočata polnila iz drugih virov.

Na ulicah Džide, ki so vijugaste in ozke, in na širokih in umazanjih bulvarjih, je zelo živahnino. Veličastno in počasi se bližajo težko otvorjene kamelle, glasni raznašale vode kričijo po ulicah in se niti ne ozirajo na drveče avtomobile; leno se obravljajo osli s svojimi žeđeci. Avtomobili vzbujajo veliko zanimanje. Mnogo jih je v prometu in to raznih znakov in vrst od močnih "Studebakerjev" do okretnih "Willisov". Ti avtomobili ameriške proizvodnje so se pojavili tu, v Džidi, kar tudi na ulicah Er-Rijada, Meka, Medina in drugih mest Saudove Arabije, potem ko so ameriški monopolisti, ki so leta 1933 po novilu Ibn Sauda iskali vodo, namesto vode odkrili petrolej.

Pripovedujejo, da so Amerišani dolgo časa nagovarjali Ibn Sauda, naj jih doboli izbranje petroleja. Ker se pa Ibn Saud odloči v važnejših zadevah le po orecnjem posvetovanju z zbirnimi duhovnikami in modrijani — ulemasi — se je tudi tokrat obrnil na njih za svet. Medtem ko so ulemasi proučevali koran in zadevo, se je v Saudovi Arabiji pojavilo precej predstavnikov ameriških in angleških petrolejskih družb. Po odločitvi ulemasav, ki je bila ugodna za tuje, se je precej visokih arabskih uradnikov preselili v Egipt, kjer sedaj zelo razkošno živijo.

Od tedaj tudi kraljeva blagajna nikoli ni prazna. Finančni minister Abdul Suleiman, stari soborec Ibn Sauda, edini višji dostojanstvenik, ki ni član kraljeve družine, je postal še bolj radoden za potrebe dvora. Za kralja in njegovo spremstvo potrebujejo šest sto avtomobilov.

Saudova Arabija se sedaj počasi spreminja in menja svoje lice. To se more opaziti predvsem v Džidi in Rāhranu. V teh dveh mesteh mrežete srečati na vsakem koraku Američane-uradnike petrolejskih družb in predstavnike raznih tovarn za vojno proizvodnjo.

V Džidi ste mogli prejti na trgu in po zapuščenih prodajnih stojančincih sijajne preproge, perziski svilo in fino usnje. Sedaj vsega tega ni več.

V trgovinah prodajajo težke rjave vojaške čevlje z žigom: Made in USA (izdelano v ZDA). Police in pulti so založeni z balami ameriških bombaževih tkanin, z mesnimi konservami, iz-

dlanimi v Kaliforniji. Najti morete tudi preproge, ki so bile skoraj v Ameriki.

V Džidi so Americani zgradili veliko polikliniko, toda za Arabce je v njo vhod prepovedan. Poliklinika je samo za Američane.

Američani sedaj preurejajo in gradijo pristanišče v Džidi. Delajo nove pomole za pristajanje tudi največjih prekomornikov. Zidajo tudi hiše v mestu.

Različne ameriške misije in svetovalci odhajajo na vse strani. So to kmetijske, gospodarske, tehnične in temu podobne. Lansko leto so se v tem vprašanju sporazumeli in družba "Transarabian Pipe Line" je že pristopila k delu. Dolžina tega cevovoda je okrog 2000 km in v letu 1950, ko ima biti dokončan, bo po proračunih priteklo po njem 200 do 400 tisoč sodov naftne vsak dan. Delovni in živiljenjski pogoj delavcev pri izgradnji tega cevovoda niso nič boljši od onih pri "Aramco".

Džida in Bahrein sta dve oporišči ameriških petrolejskih monopolistov v Saudovi Arabiji. Od tu prodrijo na vse vse globoke na Arabski polotok in se ne brigajo toliko za Arabce kot za nove vrele naftne.

Revno arabsko ljudstvo se še vedno kot preje po brezmejnem puščavskem pesku s preseljevanjem, težko prebjija skozi življeno, kjer v rednih zelenicah v potu svojega obraza obdelava pesek, da si prideva borno letino. Sedaj je razlika samo ta, da to ljudstvo poleg zatiranja kraljevih fevdalov občuti se pritisik ameriških monopolistov.

Združeni narodi končno le dovršili svoje debate

(Nadaljevanje s 1. strani.)
pučali nekakšen mir, ali premirje, ali definitivno niso še nečesar zaključili. Nadaljevali bodo z razpravami prihodnjega aprila v New Yorku.

Kaj in Nemčijo?
Najvažnejša točka, ki se tiče ne samo vse Evropo temveč vsega sveta je vsekakor Nemčija. Točka ko so se delegati Združenih narodov ta pondeljek razšli, je Berlin se prav tako nerešeno vprašanje kakor je bil in prav vedenje vrednostnega ljudstva. Padne sicer sklenile svoj del Nemčije obnoviti v industrialno trdnjavo kapitalizma — namreč Zed. države in Velika Britanija, dočim Francija nasprotuje. Točka je bila potrjena v New Yorku.

Kaj in Nemčijo?
Najvažnejša točka, ki se tiče ne samo vse Evropo temveč vsega sveta je vsekakor Nemčija. Točka ko so se delegati Združenih narodov ta pondeljek razšli, je Berlin se prav tako nerešeno vprašanje kakor je bil in prav vedenje vrednostnega ljudstva. Padne sicer sklenile svoj del Nemčije obnoviti v industrialno trdnjavo kapitalizma — namreč Zed. države in Velika Britanija, dočim Francija nasprotuje. Točka je bila potrjena v New Yorku.

Združeni narodi končno le dovršili svoje debate

Združeni narodi končno le dovršili svoje debate

Skipping Around

By Skippy

THINGS ARE STIRRING in "Latin-American" countries, and some ticklish problems will be put up to the Senate and the House when Congress convenes next January.

One problem is a bill which has been pushed for two years, and is coming up again. It would have Uncle Sam give large numbers of warships, planes, tanks, artillery and other weapons to the armies and navies in Latin America.

The other is a bill which, according to reports, is being prepared by "several government agencies," one of which undoubtedly is the State Department. It would have Uncle Sam "guarantee" investments made by American business men in Latin America.

In other words, the "risk" is shifted to our taxpayers, who would be called upon to reimburse the businessmen if their investments in Latin America "go sour."

CANADA IS MOVING cautiously, but definitely, toward a goal of health insurance enabling every man, woman and child to have adequate medical care and service.

As a beginning, \$30 million has been allotted the provinces to extend their health services and to construct hospitals. When the Minister of Health and Welfare met with provincial authorities, the authorities gave assurance there will be no regimentation of doctors.

G. A. RICHARDS, OWNER of radio station KMPC in Los Angeles and several other radio stations throughout the country will be investigated soon by the Federal Communications Commission on charges of broadcasting editorialized news programs.

Last spring several of the former news staff employees of the radio station filed photo-stills of memos allegedly signed by Richards which set forth how news should be "handled" in the station's broadcasts.

The directives indicated that news of the Roosevelt family, of the New Deal, of unions and of racial and religious minorities should be handled in such a way as to reflect a strong editorial bias against those groups.

Under present FCC rules, stations are not permitted to editorialize.

THE CHINESE CRISIS is having the effect of stiffening the United States attitude toward Europe rather than of increasing aid to the tottering Chiang Kai-shek regime.

It has been learned on good authority that the conversations between the President and Secretary of State George Marshall barely skimmed the Chinese question and dwelt overwhelmingly on the problems of Europe. This fact symbolizes the sentiment in decisive official circles here for a cutting of United States losses in the irksome China civil war and making the most of an embarrassing situation.

Officials are convinced that increased aid will not accomplish the job of propping up the Generalissimo and that such aid will only fall into the Communists' hands.

The frustrated feeling on China has resulted in an increased resolve to halt the spread of Communism in Europe at all costs.

There is not one wise man among twenty who will praise himself.—Shakespeare.

God divided man into men that they might help each other.—Seneca.

THE CHINESE PUZZLE

By K. M. Landis II

HERE ARE SOME ODD FACTS about the Chinese situation.

Contrary to what you might gather from the newspapers, the Communists who are threatening China are not Russians. They are Chinese.

While these Chinese get their ideas from Moscow, they get their support from the Chinese countryside. They have had very little from Russia.

Russia was the first great power to help Chiang Kai-shek in his war with Japan. While we were sending the Japs scrap iron and oil, Russia was sending Chiang planes and guns.

Between 1947 and 1948, Russia sent more than a quarter of a billion dollars in aid to Chiang—five times what we sent.

But here is the strange part:

During the entire course of the war, from 1937 to 1945, the Russians refused to send the Chinese Communist army as much as a plane, or a tank of gasoline.

All of Russia's help to China, as well as all of America's help, was cleared through Chiang Kai-shek, the deadly enemy of the Communists.

As late as 1946, when Gen. Marshall returned from his mission to China, he said he knew of no evidence whatsoever that the Chinese Communists were receiving supplies from Russia.

IN THE greatest aerial troop movement in history, American planes moved 80,000 of Chiang's best troops to cities the Communists were ready to take over. Our Navy shipped additional armies from Canton to North China.

American Marines moved to North China to guard the railroads from which Chiang's troops launched their successful drives into Communist-held territory. We supplied the troops, furnished the equipment and advised on over-all strategy.

But, alas, the Chinese Communists have recaptured much of the territory we gave to Chiang, and now threaten to sweep all China.

Some of Chiang's best American-trained troops have deserted and gone over to the Communists. Great quantities of American supplies have fallen into their hands.

What is wrong? The United States is trying to stop a revolt that is long overdue.

All the support that we give to Chiang is helping the Communists because it is used to prop up a rotten feudal regime that the Chinese hate. This is the measure of our folly.

We are making Communism attractive to untold millions of Chinese.

—Chicago Sun-Times

Economy Has Been Saved Several Times Since War

Economy has been saved by various props since the end of the war. The first was the accumulation of stockpiles of materials and goods by business and industry. The second was the postwar expansion of industrial plant and equipment. The third was the Marshall Plan and rearmament.

Without these props the economy would have plunged into trouble. As the Journal of Commerce puts it: "Three times since the end of the war, a recession has been knocking at the door. And each time it has been averted with the help of these props."

Now these props are beginning to sag. Business and industry have completed their stockpiling; in fact some sectors of the economy are dangerously overloaded. Postwar expansion is slowing down. And despite the Marshall Plan, the volume of exports has been falling steadily for more than a year. Obviously, a new prop is needed if serious trouble is to be avoided.

Big business is plumbing for the intensification of the cold war as the means of sustaining the economy. The drift towards a depression must be offset "by a stepped-up rearmament program," according to Barron, the hardboiled spokesman for big business.

Without a great increase in armaments, Barron says, there will be a slump. It therefore attacks the "temptations" of peace and urges a big pickup in spending for the cold war.

There is not one wise man among twenty who will praise himself.—Shakespeare.

God divided man into men that they might help each other.—Seneca.

PLUMP AND MERRY

"So you married that plump little girl that used to giggle so much."

"Yes, I always did believe in a short wife and a merry one."

NO SENSE TO IT

Some folks drink because they worry, and then worry because they drink.

Santa Claus is Coming into Town On a Giant Elephant

Chicago's 1948 Santa Claus will scrap his reindeer for giant elephants, roaring lions and tigers and tuba-playing seals, because the "Big Top" with all its thrills and trimmings will be in town for the Christmas season.

The International Circus, the world's greatest indoor circus, opens at the Coliseum on Christmas Day and will run matinees and evenings until January 2.

The greatest assemblage of top acts ever before offered in one show will be presented. There is not another circus exhibiting anywhere in the country at the same time; as a result, top acts from all over will head for Chicago to take part in the holiday show, according to Orrin Davenport, nationally known circus producer.

The "International" is more than a name, Davenport said. Stars from the four corners of the globe, speaking almost every language known, will keep three rings in constant activity.

Not only the best performers but also the most popular animal displays, including ferocious lions, tigers and panthers from other circuses will supplement the usual displays in the special Chicago holiday performances.

Three hundred and fifty spangled stars and performers will be included in this year's International Circus for the 9-day engagement at the Coliseum opening Christmas night.

PROFITS BREAK ALL RECORDS

Propagandists for Big Business have been frantically trying to belittle corporate profit showings in the hope of heading off enactment by the next Congress of an excess profits tax.

This week, however, one of Wall Street's "bibles"—the "Outlook," published by Standard & Poor's Corporation—let it be known that business has little reason for having the jitters.

For one thing, it said, "aggregate profits of industrial corporations for the third quarter of 1948 established a new record, the best in history." Profits after taxes showed a 39 percent leap over the same period of last year.

The increase during the first half of the year wasn't quite so great, but for the full nine months, according to the "Outlook," the earnings were 30.5 percent above the corresponding 1947 period.

A HANKERING TO Bring Back The "Good Old Days"

How far should the Securities and Exchange Commission go in relaxing the rules which restrict stock market gambling?

That question is raised by 20 "proposals" put before the SEC by the New York Stock Exchange.

One proposal asks the commission to change the "short selling" rules, "so a trader could sell a stock he does not own, when the price of that stock is dropping."

Just why anyone should be permitted to "sell a stock he does not own" is not made clear.

Another proposed change would "enable a trader to buy stock one day and sell it the next," instead of having to wait two days, as required by the present rule.

In short, the Stock Exchange, which is in the "doldrums" now, hankers for the "good old days" when there were no restrictions on stock gambling and members of the Exchange gathered in plenty of "easy money."

Those "good old days" had a lot to do with bringing on the crash of 1929.—Labor.

NO SENSE TO IT

Some folks drink because they worry, and then worry because they drink.

Men are born with two eyes, but only one tongue, in order that they may see twice as much as they say.—Upton.

THE MARCH OF LABOR

HOW CAR BUYERS ARE "GYPPED"

Here is a shocking example of the way people are "robbed" by profiteers, in the nation's Capital, right under the nose of Uncle Sam. Undoubtedly the same thing goes in the rest of the country.

In the first seven months of 1948, "new car dealers" in Washington trimmed buyers to the tune of \$4,400,000, reports a House committee headed by Congressman W. Kingsland Macy, a conservative New York Republican.

That gypping is at the rate of more than \$7 million a year, in one city. For the entire country, the annual total must run into hundreds of millions. Moreover, the crooked practices of "used car" dealers were not investigated by the committee.

It traced thousands of new car deals and found that the gypping is done mainly in two ways:

Used cars "traded in" are "undervalued" by the dealers by an average of at least \$300, and the dealers "mark up" the price of used cars by an average of 43 per cent, when they sell them.

The dealers load onto new cars an average of \$286 worth of "accessories," which is "at least 50 per cent more accessories than the purchasers want."

Could such sharp practices exist if they were not "winked at" by the big automobile manufacturers? They could easily shut off a crooked dealer's supply of new cars, and put him out of business.—Labor.

Free Enterprise Jeopardized

WASHINGTON — (FP) — The House Small Business committee was warned here that industrial holding companies organized by banks will end free enterprise in America unless they are brought under control.

Frank W. Wozencraft, representing the Independent Bankers Association of the 12th Federal Reserve District, told the committee that "monopoly in banking will inevitably foster monopolies and cartels in other businesses."

The witness said his organization was formed by 350 small western and northwestern banks in desperation because of fear they would be gobble up by the big boys.

"Since then," he continued, "we have consistently fought to keep the big banks out of industrial businesses. The inevitable growth of present tendencies is the end of free enterprise in the U.S."

"The vast, enormous threat to free enterprise now in this country is the unregulated operation and expansion of bank holding companies."

Wozencraft defined a bank holding company as a mongrel which is "neither fish nor fowl" but has grown up through the nurturing of Wall Street.

He cited the fact that 11 such bank holding companies control all the interests of 350 banks in the country which in turn control enterprises worth \$13.5 billion.

He charged that bank holding companies escape the regulations which control banks themselves. The law, he declared, always has considered that banking interests should be detached from industrial interests. He urged strict Federal laws to enforce this conception and split big finance away from big industry.

We would consider it a real "find" to discover even one authentic case of a miner who has been interviewed. In talking with

hundreds of UMWA representatives over the years we have yet to encounter one who was ever interviewed or who knew anybody else who was interviewed.

Men are born with two eyes, but only one tongue, in order that they may see twice as much as they say.—Upton.

Profit Hungry Operators Neglect Safety Measures

The lives of 25 local miners could have been saved if a mine at Fourmile, Kentucky, had been "rock dusted," the U.S. Bureau of Mines declared this week in a report on an explosion which occurred last December 26.

The miners, the report says, were killed when methane gas exploded and "ignited coal dust," which sent flames shooting "throughout the mine."

"Rock dusting," which consists of spraying powdered rock on mine floors and walls, is a simple and long-known preventive of coal dust explosions. It costs a little money, however, so some profit-hungry mine operators neglect it.

"Since then," he continued, "we have consistently fought to keep the big banks out of industrial businesses. The inevitable growth of present tendencies is the end of free enterprise in the U.S."

"The vast, enormous threat to free enterprise now in this country is the unregulated operation and expansion of bank holding companies."

Wozencraft defined a bank holding company as a mongrel which is "neither fish nor fowl" but has grown up through the nurturing of Wall Street.

He cited the fact that 11 such bank holding companies control all the interests of 350 banks in the country which in turn control enterprises worth \$13.5 billion.

He charged that bank holding companies escape the regulations which control banks themselves. The law, he declared, always has considered that banking interests should be detached from industrial interests. He urged strict Federal laws to enforce this conception and split big finance away from big industry.

We would consider it a real "find" to discover even one authentic case of a miner who has been interviewed. In talking with

hundreds of UMWA representatives over the years we have yet to encounter one who was ever interviewed or who knew anybody else who was interviewed.

Men are born with two eyes, but only one tongue, in order that they may see twice as much as they say.—Upton.

Just Things

By Clarence Zaitz

If you've got any pumpkins around your house, you'd better open them up and make sure you don't have any secret microfilm hidden there.—Why, do you know that you could be called up before the House on Un-American Activities Committee for investigation?

Ah, but we're lucky—you and I—they wouldn't want to try and investigate us for anything like that! There would be no point in that because our names are not of "headline caliber."

Now if we were working, or had at one time, for the government, there would be more of a chance that they'd investigate us. Or, if you and I had big names like Hiss, or Chambers, or so many of the other celebrities that furnish headlines attraction to newspaper readers.

As Truman said recently, "If the Committee on Un-American Activities was in earnest, they'd turn their information over to the Justice Department instead of to the headline writers.

Army Cuts Quota

The army, which has long advocated large-scale conscription, this week cut squarely in half the number of men it plans to draft in January. Only 10,000 men will be drafted in that month, and only 5,000 in February.

This announcement is regarded as one of the significant signs that President Truman is determined to hold down "defense" expenses to \$1